

KINO

December prinaša dedka Mraza

Pa še res je! Od torka, 22. decembra, pa vse do srede, ki je dan pred koncem tega našega leta, bo na MOJČINEM platnu živ in pisan prednovoletni »dedomrazovski« diendaj. Pred velike, radovedne in pričakujoče oči naših malčkov bodo prihajale bolj ali manj znane figure iz pravljič ali zgodbi, kot sta na primer celovečerni risanki 101 DALMATINEC ali pa slovita KNJIGA O DŽUNGLI z vso pisano in veselo družino te znane otroške literature, potem pa seveda neponovljiva galerija likov in »starih« znancev naših otrok, kot so špinačni junak POPAJ (v filmu POPAJEVE NORČIJE), pa nerazdružljiva Tom in Jerry (v filmu KJE STA TOM IN JERRY), pa Racman Jaka (v filmu NORČIJE RACMANA JAKE) in seveda »mojstri nad mojstri«, zbrani najboljši liki v najboljših dogodivčinah (v filmu RISANI OSKARJEVCI). Radosti in ponovnega presenečenja pač ne bo zmanjkalo, kajti MOJCA bo vse te dni imela tudi svojega pravega pravca tega DEDKA MRAZA, seveda le za tako imenovane »posebne predstave«, ki si jih že v dopoldanskem času naročijo vrtci, šole, podjetja in pač vsi, ki jim je takle dedek Mraz kar najbolj pri roki. Lahko pa izdamo: naš dedek Mraz bo dober in pravičen, pa tudi zabaven in šaljiv. Otroci, vaš čas je torej blizu, OTROŠKI KINO MOJCA vas pričakuje. In vam seveda že zdaj želi srečno in dobrotno novo leto 1982!

To velja kajpak tudi za »velike otroke«, ki se bodo namenili v kino ŠISKA v decembru. Tudi njim smo namenili nekaj prav »hečnih« filmov, ki se začnajo z nepogrešljivim karatejem v hongkonškem filmu MOŽ-TIGER. Dobri stari James Bond, filmski igralec Sean Connery (strokovnjaki pravijo, da je »samo Connery pravi Bond, vsi drugi pa le sence tega filmskega junaka«) nas bo ponovno razveselil s filmom SAMO DVAKRAT SE ŽIVI režiserja Lewisa Gilberta. Sledi mu ponovno hongkonški karate film TIHOTAPCI, v katerem igra glavno vlogo prvak Hong Konga v karateju Jason Pai Piau, v novo leto pa bo predvidoma »zvozil« priljubljeni JAMES COBURN v ameriški pustolovski komediji BALTIMORSKA KROGLA, v kateri nastopa tudi Omar Sharif. KINO ŠISKA in KINO MOJCA vsem bralcem JAVNE TRIBUNE: vso srečo v novem letu!

OBVESTILO

Vojaške invalide in družinske invalidske upravičence obveščamo, da bo referat za zadeve borcev NOV in vojaških invalidov skupščine občine Ljubljana-Šiška od 1. januarja 1982 nakazoval invalidske prejemke na domove upravičencev z nakaznicami službe družbenega knjigovodstva.

Zgodba o Dragu Košmrlju

ŽIVETI USTVARJALNO

Pogovor z Dragom Košmrljem teče. Teče kot nit, potok, reka. Mirno in brez zapletljiv. Vendar pa je v preprosti razumljivosti njegovih besed in stavkov razbrati nadih nakopičenih življenjskih izkušenj, velikega znanja, osebnega prepričanja. Prepričanja, ki bi ga lahko prav zdajle nemara poimenovali tudi globoko poštenost do sebe, drugih, družbe in sveta. Drago Košmrlj je zanesljivo pogosto dognal potrditev svoje osebnosti opredelitve. Tudi leta 1968. Takrat so države vzhodnega bloka planile po Čehoslovaški. Nič ni pomišljal, še pred uradnim tolmačenjem dogodka je po svoji vesti slovenskim radijskim poslušalcem komentiral dogodke:

• »Takrat sem spoznal, da je politika te države tudi moja politika, spoznal sem, da je lepo biti jugoslovanski novinar.«

• Košmrljevi so bili revna družina v zaselku Bele vode pri Loškem potoku. Očeta gozdnega delavca so uvrstili med pogošane v prvi vojni in mati se je morala sama ubijati s tremi otroki. Drago, najstarejši, je šolski prag prestopil 1918. leta in potem osem let gulil trde šolske klopi, služil za pastirja in gozdnega delavca. Bistrega fanta so potem poslali v tržiško meščansko šolo. Domača hranilnica je prispela 100 dinarjev, pomagal pa si je tudi sam z inštruiranjem otrok premožnih:

• »Nas je vedno stiskala lakota. Mati je skuhalo močnik, mi pa smo spraševali za mleko. Mleko naj bi bilo na dnu posode, nas je prepričevala mati in hlastno smo hiteli jest, na dnu pa ni bilo sledu o mleku.«

Tudi pri kasnejšem študiju na ljubljanskem učiteljski Dragu Košmrlju z lakoto ni bilo prizaneseno. Stanoval je s tremi brati Korošec v majhni sobici, tesni, da so se morali vrsiti pri vstajanju brez zajtrka.

• Diplomiral je v času hude brezposelnosti in največ zato se je vpisal na univerzo. Prvo plačilo stare družbe za praktično razumevanje delavskega gibanja je bilo 8 mesecev zapora in petletna izguba pravice do državne službe. Vojsko je služil v hrvaškem Otočacu rdeče označen in nadzorovan. Vendar pa je tik pred vojno tudi v poklicni vojski bilo že precej levčarjev:

• »Včasih se mi je zdelo, da bi lahko kar prevzeli oblast. 1940 sem potem diplomiral iz pedagogike, filozofije in nacionalne zgodovine.

Dobil sem tudi službo v neki kočevski vasi, žal pa nisem nič učil. Kočevjarji svojih otrok niso hoteli pošiljati v slovensko šolo, mene pa so zgrabili in internirali v Medjuresčje pri Ivanici, taborišče na meji med Srbijo in Črno goro. Tam nas je bilo zbranih precej slovenskih levčarjev. V dneh pred začetkom vojne so vse skupaj razpustili in dan napada na Jugoslavijo sem dočkal v Slovenji Gradcu.«

• Šola je bila že zaprta, svoje učenosti Drago Košmrlj je vdružil ni mogel razdajati učenec. Med mladino je vladalo antifašistično razpoloženje, razpotoženje proti nacionalnemu zatiranju, ki si ga je privoščila velikosrbska buržoazija, in tudi veliko nasprotovanje služabništvu slovenskih strank. V zraku je visel obračun:

• »V naši zavesti ni bilo bojazni o fašistični zmagi, pričakovali smo velike dogodke in imeli veliko zaupanja v Sovjetsko zvezo.«

• Vojna. Z ženo srečno prispeta v Ljubljano. Spomladi 1942 ga aretirajo Italijani. Taborišči Treviso in Gonars:

• »Najhuje je bilo tamkaj prenašati teptanje človeškega dostojanstva, vsakdo se je lahko izživljal nad nami. Bili pa smo dobro organizirani in v Gonarsu so nam uspevale celo gladovne stavke. Propad Italije smo šteli za pol prehojene poti, čeprav se je hudo šele začelo.«

• 1943. Odhod v partizane. I. bataljon soške brigade in kmalu formirana Gregorčičeva brigada, v kateri je Drago Košmrlj komisar III. bataljona. Boji v Brdih, na Banjski planoti, Vipavskem, na Krasu. 17 narodnosti v tej brigadi in številne nemške ofenzive:

• »Nemci so bili trd oreh, toda ko smo jih videli bežati, je njihov mit propadel.«

• Svoboda je Drago Košmrlj dočkal v Vidmu. To je bilo nekaj, kar je bilo vredno doživeti:

• »Vendar pa je bil naš pojem svobode povezan s Trstom. Svoboda je bila pričakovana, ni bila presenečenje. Nekaj se je takrat končalo in ni bilo več vsakdanje napetosti, a mnogi med nami in tudi sam sem še dolgo spal na golih tleh.«

• 1945. V Vipavi major Drago Košmrlj sleče uniformo. Leto kasneje je že profesor srbohrvaščine v Gjirokastru v Albaniji. V napetem ozračju osemindesetega tudi odpravnik poslov, namestnik jugoslovanskega ambasadorja:

• »Kadar neki ambasador zapusti deželo, je to prav gotovo izraz protesta.«

• Drago Košmrlj je bil nekajkrat srečal Enverja Hoxho. Takrat je bil albanski voditelj mlad, velik, močan, bučen in ljubezniv človek. Toda dvoličnež:

• »Nihče od vseh politikov ni izrekel toliko lepih besed o Titu in Jugoslaviji in nihče ni potem zlil več gnoja na prav tistega Tita in Jugoslavijo.«

• 1949. se je Drago Košmrlj posvetil novinarstvu. To je bila zavestna in svobodna odločitev. Njegovo pot komentatorja poznamo. Vendar, kaj bi svetoval, kako stnil svoje izkušnje?

• »Nikogar ne smeš zaničevati, se spuščati na nizke veje. Mlad novinar mora prepričevati z argumenti svoje trditve. Da lahko to stori, mora seveda veliko vedeti. Govoriti tudi tako, da ljudje govorico razumejo. Spoštovati tudi svoj jezik in s slovenskimi izrazi povedati svoje misli. Ni potrebno posegati po tujkah. Tisto, kar novinar govori, naj pozna in o tem mora biti tudi osebno prepričan. Govoriti mora svojo resnico.«

• Drago Košmrlj ni želel, da bi izžvenelo pedagoško. Ne, besede so le skupek dolgoletnih izkušenj človeka, ki je vedno skušal povedati vsem razumljivo in z najboljšimi nameni. In zdajšnji namen 70-letnega moža je začeto, preteklo še kar nadaljevati...

Bogomir Šefić